

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики та математичних методів в економіці

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної **роботи**
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 051 «Економіка»
(шифр та найменування спеціальності)
За освітньою програмою
«Економіка»
(назва освітньої програми)

на тему:
«Статистичний аналіз макроекономічних показників України»

Виконавець:

студент факультету економіки та
управління підприємництвом

Сазонов К.О. _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Ольвінська Ю. О. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність проблеми. Важливим інструментом розуміння економічного стану країни, оцінки ефективності економічної політики та прогнозування її майбутнього розвитку є аналіз макроекономічних показників. Оцінка загального здоров'я економіки країни за допомогою аналізу таких показників як ВВП, інфляція, безробіття та інші дозволяє визначити, наскільки успішно функціонує економіка, і виявити проблемні області, що вимагають уваги. Крім того, що це допомагає відстежувати тенденції та динаміку розвитку економіки країни, це також дає можливість прогнозувати майбутній розвиток та визначити фактори, що йому сприяють чи перешкоджають.

Ідентифікація економічних викликів та визначення потреб і пріоритетів особливо важливе за часів одного з найруйнівніших і найстрашніших явищ, які можуть статися в житті будь-якої країни - війни. Наслідки збройного конфлікту в Україні мали величезний вплив на різні аспекти економіки країни, соціальної структури та політичної ситуації. Цей вплив відчувається як під час самого конфлікту, так і буде відчутний після його закінчення ще довгий час. Аналіз макроекономічних показників України часів довоєнного та воєнного періодів дозволяє оцінити економічні наслідки військових конфліктів та довоєнної напруги на економіку країни. Результати аналізу допоможуть зрозуміти найбільш проблемні місця економіки та розробити стратегії відновлення після війни. Також такий аналіз сприятиме оцінці ефективності державних заходів підтримки та допоможе приймати поінформовані рішення для досягнення економічної стабільності.

Метою даної кваліфікаційної роботи є проведення статистичного дослідження основних макроекономічних показників України.

Завданнями даної кваліфікаційної роботи є:

1. Аналіз сучасного стану основних макроекономічних показників.
2. Визначення основних тенденцій розвитку валового внутрішнього продукту.
3. Оцінка впливу факторів на валовий внутрішній продукт.
4. Побудова прогнозу зміни основних макроекономічних показників.

Об'єктом дослідження є основні макроекономічні показники України.

Методи дослідження, використані в роботі, включають аналіз статистичних даних, порівняльний аналіз, методи регресійного та кореляційного аналізу для вивчення взаємозв'язків між різними факторами, що впливають на розвиток малого бізнесу, а також прогностичні методи для визначення основних тенденцій його розвитку.

Чимало українських науковців присвятили свої дослідження вивченню макроекономічних показників України. Серед них варто виділити таких вчених, як О. Матусов, Г. Кірейцев, В. Фролов, Т. Уманець, О. Рибак, Т. Білик, Р. Дармінець, З. Варналій, В. Корнеєва, Н. Лесик, Н. Педченко, О. Якушева, І.

Босак, А. Барановський, О. Черняєв, Н. Волощук, О. Кузьмін, Д. Ляпін, І. Титаренко, О. Милашко, Л. Тимошенко.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних та зарубіжних учених, нормативно-правові акти України, офіційні статистичні дані, електронні ресурси офіційних веб-сайтів Державної служби статистики та державних установ, матеріали науково-практичних конференцій, монографічних досліджень та інші фахові видання.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, містить список використаних джерел та додатки.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано статтю:

Сазонов, К. О. Статистичний аналіз динаміки основних макроекономічних показників України [Текст] / К. О. Сазонов, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 10. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2024. – С. 66 – 73.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми кваліфікаційної роботи, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі кваліфікаційної роботи **«Теоретико-методологічні основи статистичного аналізу макроекономічних показників»** було здійснено огляд теоретичних аспектів дослідження макроекономічних показників. Розглянуто ключові інструменти впливу на макроекономічні показники.

У другому розділі кваліфікаційної роботи **«Статистичний аналіз основних макроекономічних показників України»** було проведено аналіз динаміки основних макроекономічних показників України, а саме ВВП, валютного курсу, облікової ставки, імпорту та експорту.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи **«Статистичний аналіз впливу факторів на розвиток макроекономічних показників»** було побудовано кореляційно-регресійну модель впливу факторів на валовий внутрішній продукт.

ВИСНОВКИ

Висвітлення змістовних характеристик макроекономічного стану дозволяє отримати цілісне уявлення про поточний економічний розвиток країни. Основні показники, такі як валовий внутрішній продукт (ВВП), рівень інфляції, безробіття, державний борг та зовнішньоторговельний баланс, дають змогу оцінити ефективність економічної політики, стабільність економіки та її здатність до зростання. Аналіз макроекономічних характеристик є критично важливим для формування стратегічних рішень на рівні держави та визначення напрямків подальшого економічного розвитку.

Останні 20 років українська економіка зазнавала значних коливань під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників. Ключові макроекономічні показники, такі як приріст ВВП, курс валют, облікова ставка, інфляція, імпорту та експорт, відображають ці зміни. Валовий внутрішній продукт України переживав періоди зростання та спадів. До 2008 року економіка зростала, але світова фінансова криза 2008-2009 років спричинила значне падіння. У 2014-2015 роках ситуація знову погіршилася через політичну нестабільність та військовий конфлікт на сході країни.

З 2016 року економіка почала відновлюватися, але пандемія COVID-19 у 2020 році і повномасштабне вторгнення призвели до чергового спаду. Курс української гривні до долара США також зазнав значних коливань. До 2008 року курс був відносно стабільним, але фінансова криза та девальвація призвели до суттєвого знецінення гривні. У 2014-2015 роках, внаслідок політичної нестабільності та війни, гривня знецінилась майже втричі. В останні роки курс тільки збільшується і все ще залишається вразливим до внутрішніх і зовнішніх чинників.

Облікова ставка Національного банку України змінювалася залежно від економічної ситуації. У періоди економічної стабільності ставка знижувалася для стимулювання економічного зростання, тоді як у періоди криз та високої інфляції підвищувалася для контролю за інфляційними процесами. В останні роки облікова ставка поступово знижувалась, намагаючись підтримати економіку, доки війна не повернула її на рівень 2000 року. Інфляція в Україні була досить високою, особливо у кризові роки.

Періоди високої інфляції спостерігалися в 2008-2009 та 2014-2015 роках. Останній рік інфляція стабілізувалася на рівні 5-10%, проте залишається одним із ключових викликів для економіки. Імпорт та експорт також зазнали значних змін. Експортні показники залежали від світових цін на сировину та аграрну продукцію, що є основними експортними категоріями України. Імпортні показники залежали від внутрішнього попиту та курсової стабільності. Загалом структура імпорту та експорту поступово диверсифікується, але залишається вразливою до зовнішніх економічних шоків.

Для стабілізації економіки України потрібно вирішити низку кардинальних проблем. До них належать:

- Для покращення експорту з України потрібно вирішити проблеми з кордоном Польщі (затор в 20 км із фур), а також створити безпечний морський шлях для експорту. Для боротьби з проблемами інфляції і їх впливом на ВВП, можуть бути вжиті заходи, такі як монетарна політика, фінансова політика, стабілізація валютного ринку, стимулювання ефективності виробництва та інші економічні реформи. Однак, ефективність заходів буде залежати від конкретних умов і факторів, що впливають на інфляцію в країні. На кінець 2023 року основними товарами імпорту стали військові постачання(зброя, снаряди, безпілотники) та електро-паливні ресурси. Через напад росії значна кількість електростанцій пошкоджена, анексована або взагалі знищена, тож імпорт електрики став для України необхідним рішенням. Але це значно вплинуло на ВВП, так як значний відсоток бюджету для покриття нестачі ресурсів у багатьох областях країни.

Сподіваємось, що Україна після війни зможе відновити частину пошкоджених/знищених електростанцій і зменшить імпорт даного ресурсу задля збереження бюджету країни. Проведений аналіз макроекономічного стану України свідчить про те, що країна стикається з рядом викликів, але має потенціал для розвитку. Налагодження ефективних стратегій та реформ, підвищення інвестицій та рішення геополітичних проблем посприятимуть подоланню економічних труднощів та досягненню сталого росту. Макроекономічний аналіз - це процес, який вимагає постійного вдосконалення та актуалізації. Тільки завдяки об'єктивному та комплексному аналізу уможлиблюється розробка стратегії для подолання економічних викликів які впливають на країну.

АНОТАЦІЯ

Сазонов К.О., «Статистичний аналіз макроекономічних показників України»
Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 051 «Економіка», за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка».
Одеський національний економічний університет. Одеса, 2024 рік
Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – основні макроекономічні показники України.
У роботі розглядаються теоретичні аспекти аналізу основних макроекономічних показників України, їх специфіка та ключові інструменти впливу .
Проаналізовано динаміку ВВП, облікової ставки, валютного курсу, імпорту та експорту за 2000-2022 рр. Проведено кореляційно-регресійний аналіз впливу факторів на ВВП України та зроблено прогноз розвитку таких показників як ВВП та облікова ставка.
Запропоновано шляхи зростання ВВП та стабілізації економічної ситуації в Україні.
Ключові слова: макроекономічні показники, ВВП, імпорт, експорт, валютний курс, облікова ставка.

ANNOTATION

Sazonov K.O., "Statistical analysis of macroeconomic indicators of Ukraine"
Master's thesis for the degree of Master of Science in specialty "051 Economics", under the master's program "Business Statistics".
Odessa National Economic University. Odessa, 2024.
Thesis consists of three chapters.
The object of the study is the main macroeconomic indicators of Ukraine.
The paper considers theoretical aspects of the analysis of the main macroeconomic indicators of Ukraine, their specifics and key instruments of influence.
The dynamics of GDP, discount rate, exchange rate, imports and exports for 2000-2022 are analyzed. A correlation-regression analysis of the influence of factors on Ukraine's GDP is conducted and a forecast of the development of such indicators as GDP and discount rate is made.
Ways of GDP growth and stabilization of the economic situation in Ukraine are proposed.
Keywords: macroeconomic indicators, GDP, import, export, exchange rate, discount rate.